

לולב הגזול

פרק שלישי

סוכה

לח.

א) [קדושין דף ל פ"א].
ב) [מגילה כ"ג, א] ע"י
תוס' שבת ט: ד"ה ואם,
ד) שנת ט"ו, ה) [פסחים
ק"ט, ו] זככות דף כ"ג,
ז) ר"ה כ"ט, ח) שבת
צ"ב, ט) פסחים ק"ה,
י) פסחים ק"ח, י"א) ע"ין תוס'
מגילה ד. ד"ה נשים.

גליון הש"ס

גמ' אמר רבא מאי
קושיא. קעין זה יצמות
דף קח ע"ב:

ליקוטי רש"י

כ"ה היום כשר. ואע"ג
דקימא לן ורזין מקדימין
למלות זכתינן ושכס
אזרחס צנקר (נלשית
כ"ג) אפילו הכי כשר כל
היום [מגילה כ:]. א"כ
כל ההלל [פסחים ק"ט].
מברך. זכרת המון
לאזני אס אין אצו יודע
לנכך [ברכות כ:].

הגהות וצינונים

א) [צ"ל בפ"א] (גליון):
ב) [לשון התוס' בדפוס]
כך הוא, והוא דמשמע
בריש נזיר שהוא
מדרבנן דדריש
א"כ ור"י מצינו
בין הרשות וקאמר
מאי היא קידושא
ואבדלתא מושבע
ועומד הוא בתמידה
יין ודאי מדרבנן
אבל קידוש עצמו
דאורייתא, עיי"ש בגמ'
ובתוס' שם ד"ה מאי
היא: ג) ברש"י ל"ג
"ומשני" אלא וכו'
קידוש עצמו וכו', ועייין
הגו"צ הקודם: ז) יש
להוסיף בשמיעה לחודיה
א"כ קתני (דפוס) ועייין
מהר"ם ורש"י שהגיהו
כ: ה) ג"י ר"מ ואינו
יכול לדקדק מכאן דאין
חייבות בבהמ"ז
דאורייתא דדלמא
חייבות דאורייתא
א"כ כיון דאין
מצטרפות (גליון):

שירי מצוה. מלוא שהיא שירים שאינה עיקר לעכז כפרה אעפ"כ
חשובה היא לעכז את הפורענות: שהרי תנופה שירי מצוה היא.
ואינה מעכבת כדמניא צמורת כהנים ומיימין לה צגמרא דיומא
(דף ה). לתנופה לכפר וכי תנופה מכפרת והלא אין כפרה אלא
זדס אלא שאם עשאה לתנופה שירי
מלוא ששירה ולא עשאה מעלה עליו
הכחז כאלו לא עשה מן המוצחר
וכיפר כלומר אעפ"כ כיפר שאין צריך
להציל קרבן אחר: וכן א"כ. מולך
ומציל מעלה ומוריד: ממשו ל"ה.
מולך: ומיימין. מציל: גירא בעיניה
דמטנא. הרי זה לחך צעינו של שטן
שרואה צעינו שאין צו כח לנתק
מעלינו עול מלות: ולא מלתא היא.
אין נכון לומר כן: לאיגרוי. שיתגרה
צו שטן שהוא יצר הרע ושיאלנו למעות
מעל קונו וימסור עצמו על הדבר:
מתני' יטו' ע"י ש"חננו. אס שכת ולא
נטל קודם אכילה צריך להפסיק
סעודתו ולטול לולב: גמ' אם התחילו
אין מפסיקין. גזי תפלת המנחה
תנן לה צמסכת שצת לא ישז אדס
לפני הספר ולא יכנס לא לאכול
ולא לדון ואס התחילו קודם המנחה
ומשכה סעודתן והגיע זמן המנחה
אין מפסיקין אין צריך להפסיק
סעודתן ולהתפלל: הא דאיכא שהות
ביום. התם זדאיכא שהות להתפלל
אחר שיגמרו סעודתם ומתני' דהכא
זדליכא שהות שמתוך סעודתו עד
שמתוך: ומאי קושיא. דתפלה אלוכל
דאינטריק רב ספרא לשנויי עלה דלמא
תרייהו זדאיכא שהות וגזי לולב
מפסיקין דמדאורייתא היא אצל תפלה
דרבנן: א"כ אי קשיא. דאינטריק רב
ספרא לשנויי היא גופה קשיא דלולב
אלולב רישא דקתני מפסיק וסיפא
משמע ימתין אס ירצה שהרי יש לו
שהות כל היום: דלמא מצוה לאפסוקי.
שמה ישכח ויפשע: א"כ אמר ר' זירא
אע"כ. כי אינטריק רב ספרא לשנויי
משום קושיא קמיימא אינטריק:
מתני' מקריין אותו. כך היו נוהגין
אחד קורא את ההלל ומוליא
את הרצים ואס היה עזב או אשה
או קטן הואיל ואין מחויב זדצר אין
מוליא את המחויב מידי חובתו" הלכך עונה אחריו כל מה שהוא
אומר: ותבא לו מאירה. שלא למד ואס למד תבא לו מאירה שמצוה
את קונו לעשות שלוחים כאלה: עונה אחריו דל"ה. על כל דבר
שהוא אומר והכי קתני לה צמסכת סוכה (דף ז): כיצד אמרו ישראל
שירה צים כגדול המקרא את ההלל והס עונין אחריו הללויה משה
אמר אשירה לה' והס אומרים אשירה לה' משה אמר כי גאה גאה והס
אומרים אשירה לה' אלמא דעל כל דבר ודצר קאמר דעונין הללויה:
א"כ. כל פסוק ופסוק ונהגו כן מפני שיש פרשה שכולה כפולה
הודו תחלה וסוף יאמר נח שלשה פעמים קראתי יה ענני צמרח יה
ה' לי ה' לי טוב לחסות טוב לחסות סצוני סצוני דחה דחיתי ויהי
לי לישועה קול רנה וישועה ימין ה' ימין ה' לא אמות ולמות לא
נתנני פתחו לי שערי זה השער וגו' אצל מאודך ולמטה אינו
(כופל^ל) והיינו דלמריקן לקמן (דף ז). מוסיקי לכפול מאודך ולמטה:
גמ' באמת אמרו. כל צממת הלכה היא^ל ואין חולק זדצר: בן
מברך לאביו. זככות המזון משהגיע לחינוך דחייב מדרבנן וצמסכת
זככות פרק מי שמתו (דף ז): מוקיס לה כגון שלא אכל אצו
אלא כזית או כצליה דהוי שיעורא דרבנן דמדאורייתא לא מייחייב
עד זצבע דכתיב ואכלת ושצעת וזכרת הלכך אחי מדרבנן ומפיק
מדרבנן: שאשתו ובניו מברכין לו. דודאי מחמת שלא למד הוא:
הלכתא

מאי קושיא דלמא הא דאורייתא והא דרבנן. תימא והרי קידוש
היום דאורייתא כדלמרי' פ' מי שמתו (זככות דף כ: ושם) נשים
חייבות זקידוש היום דצר תורה והא דמשמע זריש נזיר (דף ג:): שהוא
מדרבנן^ב אין הוא מדרבנן דדריש לאסור על היין מלוא כיון הרשות
וקלמריקן מאי היא קידושא ואזדלתא
מושבע ועומד הוא ומשני^א קידוש עצמו
דאורייתא ופ"ה א"ר יוסי זריש ערצי
פסחים (דף ק. ו) דאין מפסיקין
ופסקין התם הלכה כר' יוסי זע"ש
וכר' יהודה זערב פסח וי"ל דשאני
קידוש היום שיכול לקדש ציום כצלילה^ט
וליכא למיתש לפשיעות' כולי האי ועוד
לפי שעוסק בצעודת שצת לא חיישינן
כולי האי שמא יתעלל זקידוש היום:
יום טוב שני דרבנן. ואכתי הוה מלי
לשנויי דאידי ואידי איכא שהות
אלא משום דכולי יומא זימניה הוא
חיישינן טפי דלמא אחי למיפשע
כדלמריקן פ"ק דשצת (דף י). צמנחה
כיון דקציעא ליה זימנא מירתת ולא
אחי למיפשע ערצית כיון דכולי ליליא
זימניה לא מרתת ואחי למיפשע ואין
לומר משום דהתם ליליא זמן שניה
וחיישינן טפי דל"כ ההוא טעמא ה"ל
למימר התם וי"ל דתפלה זריכה שהות
ומתעלל זה טפי מנטילת לולב דמכי
אגזייה נפק ציה: מדקתני מי
שבא בדרך. תימא צסוק פ' תפלת
השחר (זככות דף ז. ושם) אמרי' השכים
לזאת לדרך מצאיין לו שופר ותוקע
[לולב ומנענע] והיינו ציום טוב וי"ל
דהיכא דליכא למיטעי לא חייש ומייירי
זהולך צמוך התחום למקום שצא חסס
ועוד דהתם קתני השכים לזאת לדרך
שמצינו הולך לקראת חסס ונטול לולב
קודם שיצא אצל הכא קתני מי שצא
זדרך וכשיכנס צציתו נטול לולב
משמע שממקום רחוק צא לציתו:
מי שהיה עבד ואשה. משמע כאן
דלשה פטורה מהלל דסוכות וכן
דעלרת וטעמא משום דמלוא שהזמן
גרמא היא אע"ג דצהלל דלילי פסחים
משמע זפרק ערצי פסחים (דף קט).
דמחייב זד' כוסות ומסתמא לא תיקנו
ד' כוסות אלא כדי לומר עליהם הלל
ואגדה שאני הלל דפסח דעל הנס צא
ואף הן היו צאותו הנס^ל אצל כאן לא על הנס אמור: ותהי לו מאירה.
שלא למד ואס למד תבא לו מאירה שמצוה את קונו לעשות שלוחין כאלה
כן פ' זקונט' ועל אשתו וצניו מצרכין לו צגמרא היה לו לפרש כן דמתני'
מייירי צלא למד שמקריין אותו ועונה אחריהן מה שהן אומרים ומשום
דמצוה צמה שאלו מצרכין לו דלאו צני חיוצא נינהו המקריין אותו קלייט
ליה דהא צגדול מקרא אף על פי שאין עונין אחריו אלא הללויה דנפיק
צשמיעה לחודיה^ז ותצא לו מאירה דעזד ואשה נמי לא מייחייב צהלל
דמלות עשה שהזמן גרמא הוא: באמת אמרו בן מברך לאביו.
אין זה מענין משנתנו ולא מיימין ליה אלא אגז גררא דתבא לו מאירה
דהכא לא איירי צמקרא אותו דצפ' מי שמתו (זככות דף כ: ושם) רולה דלקדק
מכאן דנשים חייבות צזכרת המזון דאורייתא מדמוליאה אחרים ידי
חובתן ופריק קטן איכא למימר דאורייתא אלא הצ"ע דאכל שיעורא
דרבנן ומפיק דרבנן וצתוספתא^ז קתני גזי זככות המזון דאין אשה ועזד
וקטן מוליאין את הרצים ידי חובתן ואיכא לאוקומי כשאלל שיעורא
דאורייתא ואין יכול דלקדק מכאן דזכרת המזון דאורייתא דלמא לא
הי דאורייתא^ז כיון דאין מצטרפות לזימון דתתן פרק שלשה שאכלו
(שם דף מה). אין מוליאות אע"פ שהאיש מוליאין שאני איש דחשיב טפי
אז נמי משום דרצים זילא צהו מלמא דהרי מגילה דנשים חייבות צה
ופירש צה"ג^ז דאין נשים מוליאות את הרצים ידי חובתן צמגילה:
הלכתא

פד א מיי' פ"ו מהל' לולב
הלכה י סמוג עשין מד
טוש"ע א"ח ס' מרנז
סעיף ז:
פה ב ג מיי' פ"ג מהל'
חוכה הלכה ז טוש"ע
א"ח ס' מרנז סעיף ג:
פו ד מיי' פ"ה מהל'
זכרות הלכה טו סמוג
עשין כז:

רבינו חננאל

הבאה כאו"א ג"פ פי'
כסוד כמו לכסודי קרמי
[במ"ק דף י' ע"ב] והוא
כמו חיכוך ובעיא דר'
ירמי' התם במס' נדה ולא
איפשטא ועלתה בחיקו:
מתני' מי שבא בדרך
ואין בידו לולב כשיכנס
לביתו נוטלו על שלחנו
וכו'. אלמא מפסיק
סעודתו ונטלו ואוכל איני
והתנן בשבת פ"א לא
יכנס לאכול סמוך למנחה
עד שיתפלל וקתני אם
התחילו אין מפסיקין.
ושניין אי איכא שהות
ביום כדי לאכול ולגמור
סעודתו ואח"כ מתפלל
אינו מפסיק ואם אין
שהות ביום מפסיק ומתני'
בדליכא שהות ביום.
ואתא רבא ושני שנייא
אחרינא ואמר לא שני לן
בין מצוה דאורייתא
למצוה דרבנן הלא בהדיא
שנינן מפסיקין לק"ש ואין
מפסיקין לתפלה הלכך
לולב דמדאורייתא מפסיק
תפלה דמדרבנן לא
מפסיק אלא מתני' היא
גופא קשיא קתני כשנכנס
לביתו נוטלו על שלחנו
אלמא מפסיק והדר תני
לא נטל שחרית יטול בין
הערבים אלמא לא מפסיק
בשחרית. ומשני א) רב
אשי לא שויי לולב
לתפלה ואמר לכתחלה
איבעי ליה לאפסוקי ואי
לא מפסיק יטול כל היום
אי הכי קשיא הכא קתני
יטול על שלחנו אלמא
מפסיק והתם קתני ואם
התחילו אין מפסיקין
(לכתחלה לא). לעולם
כדלמריקן הא דאיכא
שהות ביום אין מפסיקין
ואי ליכא שהות ביום
מפסיקין ומתני' נמי הכי
קתני אין שהות ביום יטול
על שלחנו אלמא מפסיק
ואם יש שהות ביום אינו
מפסיק שאם לא נטל
שחרית יטול בין הערבים
שכל היום כשר ללולב
ושנייא הא דלולב
דאורייתא ותפלה דרבנן
לא מצית אמרת מדקתני
מי שבא בדרך אלמא
מתני' דבשאר הימים
דמדרבנן היא דאי ס"ד
ביר"ט ראשון שהוא מן
התורה כדכתיב ולקחתם
לכם ביום הראשון וגו' מי
שרי לסגויי באורחא אלא
ש"מ ז) דמדרבנן בשאר
הימים נינהו: מתני' מי
שהיה עבד או אשה או
קטן מקריין אותו עונה
אחריהן מה שהן
אומרים כו'. אמר רבא

חשק שלמה על ר"ח
א) נראה דל"ל לעולם שזה
לולב לתפלה וכו' ורצוני מפרש
דבר אשי לשנויי קושיא קמיימא
אחי ולא למרזבי מירולא דרב
ספרא אמת ודוק. ב) נראה
דל"ל אלא ש"מ צמאר הימים
דמדרבנן נינהו.